

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgivet af et Interessentskab.
Redigeret af Emil Bohn.
Forretningsfører Sparekasseh. Ridder
Trykt i Gornitzkas Trykkeri. Allinge.

Avertissementsprisen er pr. Pettitline
for Inserater paa Forsiden 15 Øre.
Almindelige Annoncer 1. Gang 10 Øre.
etterfølgende Gange 5 Øre.

Nr. 100

Fredag den 3. September 1915

3die Aarg.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

trykkes i et Antal af mindst 1600 Exempl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge.
Sandvig, Olsker, Rutsker, Rø og Klemensker.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og egner sig der-
for bedst til Avertering.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

optager gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aflysninger, Auktioner etc.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
koster 50 Øre Kvartalet.

De ærede Sogneraadsformænd

for Olsker, Rutsker, Rø og Klemensker hedes endelig, at „Nordbornholms Ugeblad“ sætter stor Pris paa at modtage Sogneraadsforhandling og andet af kommunal Interesse, der kan tænkes, at interessere Bladets Læsere.

De bornholmske Kul

—0—

Det er vel nu snart et Aars Tid siden, at der hævdede sig Røster for at genoptage Driften af de bornholmske Kulminer. Et Udvalg af kendte Navne blev nedsat for at overveje, og Overvejelserne skrinlagdes; Offentligheden har i hvert Fald ikke faaet noget positivt Resultat.

Man siger, at Grunden til, at der ikke gøres noget, skal være den, at Hasle Klinker- og Chamoltestensfabrik ejer Størstedelen af de Arealer, hvorunder Kullagene ligger; men denne Hindring maatte dog paa en eller anden Maade kunne overvindes. En anden Grund var, at det ovenpaa Forskrækkelsen viste sig, at man alligevel kunde faa tilstrækkelige Kulforsyninger, baade fra England og Tyskland.

Imidlertid har Fragterne paa Grund af den store Risiko været stærkt stigende, saa stærkt, at en Tønde Kul nu koster næsten det dobbelte af, hvad den kostede for godt et Aar siden og det 3—4 dobbelte af, naar Kullene kostede paa den Tid, da de bornholmske Kulminer blev nedlagt. Værkerne blev dengang drevet yderst primitivt ved Haandkraft, saa det viste sig umuligt at konkurrere med de rationelt drevne engelske Kulminer, hvis Produkt ovenikøbet var af en bedre Kvalitet.

Der er bleven sagt, at de bornholmske Kul var trægtlige, lignede Brunkul og havde en ringe Brændelsesværdi. Professor H. C. Ørsted, der i Aaret 1818 var herovre for paa Statens Bekostning at foretage vigtiggaende geologiske Undersøgelser og bl. a. grundigt undersøgte de i Drift værende Kulgruber, mente, at Kvaliteten var bedre end i de da drevne svenske Kulminer og gen-

nemgaende lige saa gode som de tyske samt, at Lejernes Retning og de geologiske Aflejringer tydede paa, at de tyske, bornholmske og skaanske Kullejer stammede fra den samme Dannelsesperiode, og at de bornholmske Kul med en til Vished grænsende Sansynlighed vilde blive bedre i Kvaliteten jo længere man kom ned og bort fra Urfjeldet.

Kullene forekommer ogsaa her i mange paa hinanden følgende Lag, ligesom Stenkullene, med en stærk stigende Skraaning, og ikke som Brunkuldannelserne, der tilhøre en yngre Formation, i enkelte Lag. — De bornholmske Kullejer skal efter Ørstedes Undersøgelser med Mellemrum strække sig langs hele Vestkysten af Bornholm, men Aflejringerne ere af meget forskellig Tykkelse, varierende fra nogle Tommer til flere Fod. Ved Bagaaens Udløb i Aabyaaen, syd for Hasle findes f. Eks. to betydelige Kullejer, der har Retning Nordvest—Sydøst, og udgør ikke mindre end 9 forskellige Lag, hvoraf de mægtigste findes i den saakaldte Smederende og Schørs renden, der begge har været i Drift. Smederandens Kul skal have været de fortrinligste, og skal være brugt til at svejse Jærn med, hvilket ikke tyder paa nogen ringe Brændelsesværdi. Man standsede her Arbejdet, efter at være kommen ned i en vis Dybde, da man ikke skøttede om at bryde Kullene uden paa saadanne Steder, hvor man med faa Mennesker og saa godt som uden Maskiner kan tage dem.

Nær ved disse Kullejer findes en lignende Samling, der tæller 8 Lag, af hvilke de tre, der ligge temmelig nær Havet, hedder Knobberandene og have et Fald mod Sydøst af 4 Tommer paa tre Alen; de 5 andre ligger længere inde i Landet. Blandt disse kaldtes den første Skillingsranden, af de deri fundne Aftryk, der ligne Skillinger; det andet Lag har en Mægtighed af 10 Fod, og kaldes derfor Femalensranden. Ovenfor dette ligger i en Afstand af 10—12 Alen et Lag paa 6 Fods Tykkelse, over dette et andet paa 2 Fod, der atter dækkes af et paa 1 Fod.

Norden for Leuka Fiskerleje forekommer adskillige Kullejer af mindre Mægtighed, men indeholder en bedre Kvalitet og dækkes af et Skiferlag, ligesom de ægte Stenkul. Syd for Rønne findes ogsaa adskillige Kullejer, saaledes ved Knorreborg 4 Lag, af hvilke det vestligste har halvdelen Fods Tykkelse, det østligste 2½ Fod. Ved Pytehuset skal der være et Kulleje paa 10 forskellige Lag, blandt hvilke et med 2 Fods Tykkelse, to paa 1½ Fod og to paa 1 Fod.

Af 2 Kullejer ved Onsbæk er det ene 2 Fod mægtigt. Ved Korsodde fandtes to med 1—3 Fods Tykkelse. Mellem Kullagene fandt man Lag af haard Sandmasse og af Ler, hvilket straks synes at bevise, at Kullene ligger i opskyllet Land. Ør-

sted mente dog at kunne bevise, at det har været Sandsten og Skifer, der i Tidens Løb har forvitret sig.

Ørsted anfører, at de Kul, der paa den Tid brødes paa Bornholm, blev taget saa nær Jordens Overflade, at de, i Overensstemmelse med Erfaringer fra andre Stenkulsegne, ikke kan ventes gode. dog ere de paa mange Steder her langt fra de sletteste. Det er højst sandsynligt, at de samme Lag dybere nede, vilde være betydelig bedre og tjenlige til Jernsmeltning, — omtaler i den Anledning det rigtholdige Jernstenslag, der ogsaa findes her. Det er sandt, siger han, at man sælger de Kul, man bryder paa Bornholm, til en Pris, der ikke er meget under den, hvorfra man kan have gode Stenkul fra England. Men Grunden hertil ligger kun i Arbejdsmaaden ved Kullenes Brydning. Man bruger derved intet Maskineri. Pumperne drives ved Menneskehænder. Kullene opvindes ved Menneskehænder, ingen omfaltende, paa Beregninger støttende Plan leder det hele.

Føjer man hertil, at der ved en saa ubetydelig Kulbrydning ingen Foranstaltninger kunne træffes for Kullenes bekvemmelige og mindst bekostelige Transport, hvorfor der er gjort saa meget i England; saa kan det ikke kaldes overdrevent at paastaa, at der anvendtes 4-5 Gange saa megen Menneskekraft til Kullenes Fremkælfelse, som man ved en bedre Indretning behøvede.

Det er bekendt nok, at Dampmaskinen udgør det naturligste Hjælpemiddel ved Kulbrydning. Selv de ringeste bornholmske Kul lader sig bruge under Dampkedlen. Paa Bornholm anvendtes ikke engang Hestekraft ved Gruberne.

Selv om Kullejernes Kvalitet ikke forbedrede sig i Dybden, vilde de dog udgøre en Rigdom af Brændsel, som ikke er at forsmå. Alene Tidsforbruget vil paa en Strækning af 1000 Alen indeholde 20,000 Kubikfod (4000 Tdr. Kul). Da den har et Fald paa 1 til 3, vil den for hver Fods lodret Dybde give en Afstand fra dens Udgaaende af 3 Fod, altsaa 12,000 Tdr. Kul. Strækker den sig blot i en Dybde af 600 Fod, kan denne ene Grube give en Kulmasse af over 7 Millioner Tdr. Seksfodslejet vilde efter samme Beregning give ca. 5 Millioner Tdr. De andre i Nærheden liggende Lejer vilde give et ikke ubetydeligt Tillæg til dette Udbytte.

De mangfoldige andre Kullejer paa Bornholm vækker ved deres Mægtighed og Antal ikke ringe Forventninger, hvad foranstaaende Beregninger udviser.

Det var Ørstedes Mening, at de allerede afbrudte Kulbrydninger paa Bornholm fortjente at bearbejdes efter en, for hver Stenkulstræknings Beskaffenhed beregnet Plan, og at man derved var fuldstændig sikker paa et vigtigt Brændsel for Brændrier, Bryggerier, Saltsyderier, Dampmaskiner og mangfoldige Fabriker, — ej at tale om Muligheden af at

overvinde den Fordom, der sætter sig mod deres Brug til Stuers Opvarmning.*1

Efter at have omtalt, at Stenkulbrydningen i Sverrig den Gang drevs med Tab, og at man frygtede for, at Kulbrydningen paa Bornholm skulde lide en lignende Skæbne, skriver Ørsted, at Forskellen mellem de skaanske og bornholmske Kullejers Mægtighed er saa betydelig til Fordel for de sidste, at intet kan være mere overilet end at slutte fra Ufordelagtigheden af hines Bearbejdning til Mangel af Fordel ved Bearbejdning af disse.

Trods de svenske Kullags ringe Tykkelse, ere de svenske Gruber forlængst i Virksomhed, medens de bornholmske hviler i Overvejelsernes næsten hundredaarige lunge Søvn. Kulprisen ere siden da steget fænomenalt og Tilførslerne truer med at stoppe op; men trods alt har det endnu ikke været muligt at finde de rette Mænd, der kunde tage Initiativet; de rette Mænd, der har Forstaaelsen af en national Op-gave, og som har Driftskapitalen i Baglommen; thi der soves i det lille Danmark — og i Særdeleshed paa Bornholm!

&

Mr. Powels Skildring af Antwerpens Fald.

Et Herkulesarbejde uden Betydning.

—0—

Paa Gads Forlag er nu udkommen en af Fru Ellen Hørup Nielsen foretagen Oversættelse af den amerikanske Journalist Alexander Powells berømte Bog om Kampene i Belgien. Det er en Bog, man læser med den største Spænding og Interesse.

Powell opholdt sig i Antwerpen under Belejringen, og om denne belgiske Fæstnings Forsvarsberedskab fortæller han:

Den yderste Fortrække begyndte ved Lierre, omtrent 21 km sydøst for Byen, og strakte sig i en stor Kvadratkirke til Schelde: 4—5 km bag denne ydre Linje dannedes den anden af Ruppel og Nethe, der sammen med Schelde formede sig som en stor naturlig Kanalvej uden om Byen paa tre af dens Sider. Bag disse Floder igen var der en anden Kæde af Forter, der laa i Cirkel med en 10 km Radius og fuldstændig omgav Byen.

I samme Øjeblik den første tyske Soldat satte sin Fod paa belgisk Grund, begyndte Militærautoriteterne det Herkulesarbejde, at rydde et bredt Bælte, der laa imellem den indre Fortrække og Byvoldene for Træer og Bygninger, for at de belejrende Tropper ikke skulde have noget at dække sig bag. Det antages, at de belgiske Sapører og Ingeniører i Løbet af 14 Dage

ødelagde Ejendomme til en Værdi af 288 Millioner Kroner

Den 1ste August var der ikke en By i Europa, der kunde prale med saa smukke Forstæder som Antwerpen. Skjult i Parker med høje gamle Træer laa store rige Ejen-domme. Prægtige Villæer hævede sig op fra gamle Plæner og blomstrende Haver, Veje, Alleer og Ride-stier var indrammede af ærværdige Træer, hvis Kroner mødtes foroven og dannede Hvælvinger af Grøne og grønne Blade. Hist og her laa smaa underlige gammeldags Landsbyer, Huse med kalkede Vægge og Lertag og Kirker med mossede Spir.

Den sidste Dag i August var alt det forsvundet.

De yndigste Forstæder i Europa var blevet strøget af Jordens Overflade som en Svamp visker Tegninger ud paa en Tavle.

Hvert eneste Hus, Kirke, Mølle, hvert Træ, hver Hæk, hver Bakke i en Omkreds af 5—6 km i Bredden og 40 i Længden var bogstavelig talt jævnet med Jorden. Mil efter Mil var de prægtige Træer i Alléerne paa det ubarmhjerterigste fældede. Bygninger, der var værdige til at huse en Fyrste, blev sprængt i Luften. Kirker, hvis Hvælvinger havde genlydt af Hertugen af Albas brynjeklædte Krigere, blev styrtet i Grus. Landsbyer, hvis maleriske Skønhed var alle Kunstneres og Fremmedes Glæde, blev overgivet til Flammerne.

Siden Moskvas Brand har man ikke set Mægt til frivillig Ødelæggelse. Da Ingeniørerne var færdige med deres Arbejde, kunde ikke en Kanin have nærmet sig Fortet uden at blive set.

Da Nivelleringsarbejdet var færdigt, blev der opført endeløse Strækninger af Pigtraadsegn og Traadene sat i Forbindelse med Byens Elektricitetsværk, saa der med et Øjeblik Varsel kunde sendes en Strøm igennem dem, der vilde være lige saa dræbende som den, der gaar gennem den elektriske Stol i Sing-Sing.

Alt blev gjort,
men det Hele var spildt.

Tusinder af Mænd blev sat til at spidse Pæle og drive dem ned i Jorden med Spidsen opad, saa hver Soldat, der faldt paa dem, vilde blive spiddet. Foran Pælene var „Fælderne“, Tusinder af Tønder med Bunden slaet ud, der blev gravet ned i Jorden og dækket med et tyndt Lag af Rafter og Jord, der pludselig gav efter, naar en Mand traadte paa dem og lod ham dumpe ned i Hullet nedenunder.

Op foruden de brede Pigtraadsbæltter, Pælene og Fælderne, var Roe- og Kartoffelmarkerne oversaaet med Miner, der vilde eksplodere ved Elektricitet, naar Fjenden var lige over dem, og faa denne Fjende, et helt Regiment ad Gangen, til at flyve lige luket ind i Evigheden.

Tværs over Markerne og Engene strakte sig noget, der ved første Blik saa ud som vældige, rødbrune

Slanger, men som ved nærmere Eftersyn viste sig at være Løbegrave for Infanteriet.

Egnet syt for Antwerpen er et Fletværk af Kanaler, og ved Bredten af hver Kanal hævede der sig som ved Trolddout Brystværn af Sandsække. Under hver Bro, hver Viadukt, hver Tunnel, var der lagt Dynamit. Tværs over Hovedlandevejene var der bygget Barrikader af Brosten, Madrasser og somme Tider Bøndervogne. Enkelte Steder var der tværs over Vejene i Mandshøjede trukket Staaltraad, for at hindre pludselige Indfald af pansrede Motorvogne. I Murene paa de Bygninger, der var blevet staaende, var indrettet Skydeskaar. Overalt var opstillet Maskingeværer og Hurligskydere.

Om Natten fejede Søgelysets hvide Kegel henover dette øde ørkenagtige Bælte og forvandlede Mørket til højlys Dag.

Det sørgeligste af det hele var, at al denne frygtelige Ødelæggelse senere viste sig at være fuldstændig unyttig. I Stedet for at kaste vældige Masser af Infanteri imod Forterne, som Belgierne havde ventet, saa der var blevet Brug for Pigtraadsfletværket, Feltminerne og Maskingeværerne, knuste Tyskerne Fort efter Fort med deres Belegningskanoner, der var stillet op i 24 km Afstand fra Fæstningsværkerne.

Og sikkert er det, at da Tyskerne marscherede ind i Antwerpen, var der ikke en Pigtraad klippet over, ikke en Barrikade forsvaret, ikke en Mine eksploderet. Og det maa man vel lægge Mærke til, det skyldtes ikke Mangel paa Mod fra Belgierne Side — Gud skal vide, det manglede de ikke — men det skyldtes, at Tyskerne ikke gav dem en eneste Chance til at benytte deres omhyggelig udtænkte og udførte Forsvarsmidler. Det var som en voksen Mand, der lod et Barn med Møje og Besvær konstruere en Bygning af Klodser og saa, naar den var færdig, pludselig fejede den over Ende med sin Haand.

Hvem betaler mest.

Carl Thalbitzer skriver i „Pol. Handelslid.“:

Diskussionen om Flæsket har sat Sindene stærkt i Bevægelse, mest paa Landet, hvor man mange Steder synes at føle Maksimalprisens Nedsættelse som en Uretfærdighed, og derved er det i og for sig lidt smagfulde Spørgsmaal om, hvilke Samfundsklasser der herhjemme bidrager mest til Krigstilstandens Udgifter, eller kastet ud til Drøftelse.

Nogen matematisk nøjagtig Afgørelse deraf lader sig ikke foretage; selv for den Enkelte er det ret vanskeligt at gøre op, hvorledes Fortjeneste og Tab afbalancerer hinanden, det viser netop Flæskedebatten, som jo foranledigede meget modstridende Bedømmelser af Rentabiliteten fra Producenterne selv. Det er vel ogsaa for tidligt endnu at gøre Facit op. Den Del af Krigen, der er tilbage, kan bringe væsentlige Forskydninger i hele Regnskabet. Dog, naar det for Staten gælder om i Øjeblikket at fordele Sol og Skygge ligeligt, om at lette Trykket for de haardt ramte, og dække Hullerne i sin Kasse ved Indtægtsforøgelser, maa den gaa frem efter de Skøn, der lader sig gøre, og som vistnok heller ikke kommer Vælgeligheden altfor fjænt.

I de krigsførende Stater staar man overfor lignende Problemer paa dette Omraade, som herhjemme, og hvert Land bruger sin Fremgangsmaade, for at føre Samfundet saa lempeligt som muligt gennem Krigskatastrofen, men Forholdene ligger der rigtignok langt vanskeligere end herhjemme.

Mens det der drejer sig om umaadelige Udgifter, og mens alle Samfundsklasser paa nær de ganske faa, der lever højt paa Krigsindustriens Højkonjunktur, lider Nød eller trues med ødelæggende Tab, oplever de neutrale Lande, og blandt dem ogsaa Danmark, en Handelsperiode uden Sidslykke i vor Historie; talrige Enkeltpersoner tjener sig Formuer, og hele Erhverv indkasserer Summer langt ud over de normale. Dette gælder ikke mindst vort Hoved-Erhverv, Landbruget.

For Landet som Helhed er dette en stor Lykke. Enhver, der ved Driftighed og Energi bidrager til at forøge Nationalvelstanden, gør Samfundet en Tjeneste. Men dette kan gøres paa to Maader; baade ved at forøge Indtægten og ved at formindske Udgiften. Begge Dele er lige gode, eller rettere, mens Indtægtsforøgelsen er noget kortvarigt, tilfældigt, maaske lunefuld, kan Udgiftsformindskelsen gøres til noget blivende, til en fast Besparelse gennem mange Aar.

Statistisk Departement har for nylig udregnet, at Forbruget for de ubemidlede Hjem i Krigsaaret er steget med 16 pCt. paa Grund af Dyrtiden. Sætter vi Landets Forbrug før Krigen til 1200 Mill. Kr. om Aaret, bliver 16 pCt. Tillæg henved 200 Mill. Kroner. Og Forholdet er nu dette, at mens Børspekulanten kan købe Bil og drikke Champagne, og mens Landmanden kan fylde ind i sin Sparekassebog uden at knappe af paa sine daglige Vaner, maa de andre Samfundsklasser, som ikke faar noget af Stegen, indskrænke sig saa meget, at i det mindste de 16 pCt. spares. Det er maaske 100 Mill. Kroner, maaske mere, de saaledes bidrager til Samfundets Velstand ved at spise Margarine i Stedet for Smør og Kartofler i Stedet for Flæsk. Mens da vore Dampskibe indsejler 100—200 Mill. ekstra laar (hvoraf en Del gennem Fragtforhøjelser betales af den danske Befolkning og derfor atter af Staten indkasseres gennem 20 pCt.-Skatten) og mens Landmændene ved Hesteeksporten har tjent 80 Mill. Kr. og ved den øvrige Eksport andre Millioner udover de sædvanlige, har de Hjem, der har indskrænket sig, tjent tilsvarende Millionbeløb ind for Samfundet.

Og paa to Maader er dette kommet Landet til Nytte, direkte ved den Besparelse, det har medført, indirekte ved, at betydelige Mængder Landbrugsprodukter er blevet fri til Eksport, hvad der igen er kommet vort Hovederhverv til gode.

Det Offer, som Regeringen derfor har paalagt vore Flæskeproducenter, kan ikke siges at være ubilligt. I England, hvor man under Krigen ikke er veget tilbage for at fordoble Indkomstkatten, hævdes den Anskuelse, at alle de, der tjener paa Krigen, skulde tvinges til at aflevere hele Merindtægten, med Fradrag af en ringe Procent, til Statskassen. Vi herhjemme er gaaet skaansommere til Værks og har kunnet gøre det, takket være den Forsagelse, store Klasser af Befolkningen har paalagt sig selv. Men de Ofre, disse gør, bør da ogsaa lages med i Beregning, naar Undersøgelsen af, hvem der i Forhold til sin økonomiske Stilling betaler mest af Krigsbyrderne, skal gøres.

Paa Andejagt.

Andejagten var lige begyndt, og de professionelle Jægere gik hver Aften hjem med rigt Bytte fra Stranden. Dette bemærkede en mindre Jordbruger, og skønt han ellers ikke var Jæger eller vant til at omgås Skydevaaben, besluttede han dog at

gøre et Forsøg paa ogsaa at faa Del i Andestegen.

Med dette for Øje købte han en gammel Skyder samt en Hund, der blev udgivet for at være af fin Jagtrace, og da han en Dag skulde køre til Stranden og hente Tang, tog han Skyderen og Hunden med for at være parat, hvis der skulde vise sig Ænder indenfor Skudvidde. Medens vor Jægersmand nu holder her ved Stranden og læsser Tang, kommer der tre dejlige fede Ænder flyvende. At faa fat i Bøssen og brænde Skudet af midt i Flokken var kun et Øjebliks Sag, og Resultatet lod heller ikke længe vente paa sig.

For det første fik Jægeren en saa vældig Sinkadus paa Kindbenet, at han saa baade Sol og Maane paa en Gang, og da han var kommet sig af denne Overraskelse, opdagede han til sin Skræk, at baade Jagthund, Hest og Køretøj var paa vild Flugt efter Hjemmet, skramte af Skudet.

Saa vel Hunden som Hesten kom godt hjem, men Vognen blev ødelagt.

Dagen derpaa blev Jagthunden og Skyderen solgt til nedsat Pris! Ænderne havde ingen Skade taget.

Et Spædbarns underfulde Skæbne.

Krigen river Børnene ud af Mødrenes Arme.

I et Pariserblad finder vi en Fortælling om en lille fransk Pige, hvis Historie er saa romantisk, at den fortjener at gives. Hvem den lilles Forældre er, ved man ikke, og faar det næppe nogen Sinde at vide, skønt de rimeligvis lever et eller andet Sted i Verden, hvor de begrædet Tabet af deres Barn.

Under Franskmandenes Tilbagetog til Marne for et Aarstid siden passerede en Soldat en Bondegård, der var bleven beskadet af Tyskerne og kommen i Brand. Og fra det brændende Hus hørtes et lille Barns fortvivlede Skrig. Soldaten forlod Geledet og løb ind i Huset, hvor der allerede var gaaet ild i Vuggen, som Barnet laa i. Han rev Barnet til sig, tog det paa Armen og indtog atter sin Plads i Geledet. Og saa marscherede han hele den Dag med Pigen paa venstre Arm og Geværet i den højre. Om Natten sov hun et Par Timer i sin Redningsmands Kæppe. Mælk fik han fat i, da han under Vejs kom forbi en Landsby.

Den lille Pige var omtrent et Aar gammel, og Soldaten havde straks lagt Mærke til hendes usædvanlige Skønhed: hun havde den fineste, skønneste Teint, store, brune Øjne og tykt brunt Haar. Hendes Tøj var af en paafaldende fin Kvalitet, men det mærkeligste af alt var, at Barnet om Halsen bar en smukt forarbejdet Guldskæde, til hvilken der var fæstet en Guldmedaillon. Intet af dette syntes at svare til den lille fattige Bondegård, hvor man havde fundet Barnet.

Den følgende Dag blev der gjort Holdt, og den trætte Soldat og hans Kammerater fik en haard Kamp at bestaa. Og hvad skulde man nu gøre med det lille Barn? Befolkningen var flygtet, og hele Egnen var som uddød. Men just da Soldaten ikke saa nogen anden Udvej end at overlade Barnet til den visse Sultedød, fik han Øje paa en Ambulancevogn, der var paa Vej til Paris. Han overtalte Kusken til at tage sig af Barnet, og i en Fart skrev han paa en Stump Papir Adressen paa det eneste Menneske, han kendte i Paris, en Gangkone, og bad hende sørge for den lille.

Ambulancen kørte videre, og Soldaten var derefter med i Slagene ved Marne og Aisne. Slutelig blev han haardt saaret, og til sidst blev han endelig bragt til et Hospital, hvor han blev behandlet. Men da han var kommet sig lidt, fik han at vide, at den lille Pige, som han havde fundet, var død. Han var saa oplyst, hvem Barnets Forældre var. Inden han vendte tilbage til Fronten, lykkedes det ham at faa to Damer, den ene en Amerikanerinde, til at tage sig af den lille Pige, og hos dem befinder hun sig endnu.

Barnets Paaklædning og Guldskæden lader formode, at det har velstaaende Forældre, der har sendt det ud paa Landet til en Amme, saaledes som det er

Skik og Brug i Frankrig. Under den Panik, som opstod, da Tyskerne begyndte at skyde, var alle flygtede fra Gaarden, undtagen Plejemoderen, som Soldaten havde set ligge paa Gulvet, og det lille Barn.

I Begyndelsen skrev Soldaten regelmæssigt til de to Damer, der havde taget sig af hans lille Protege, men nu har de i lang Tid ikke hørt fra ham og antager derfor, at han er falden. Rimeligvis bliver den lille Pige adopteret af en af sine unge Plejemødre — et navnlost, forældreløst Barn fra den store Krig!

Hvad Fyrster ryger.

Fyrstelige Personer har deres smaa Svagheder saa vel som andre dødelige, og i Almindelighed har de saaledes intet imod at ryge en god Cigar eller Cigaret. Afdøde Kong Edward den Syvende var saaledes en flittig Ryger og konsumerede gennemsnitlig fem til seks Havannacigarer om Dagen. At disse Cigarer var en fin Kvalitet, fremgaar af Prisen, de kostede nemlig 8 Kr. Stykket. Hans Søn, Kong Georg, har derimod altid foretrukket Cigaretter. Nu ryger han imidlertid ikke saa meget som for en ti, femten Aar siden, da hans Forbrug aldrig var mindre end et Dusin om Dagen. Han sætter særlig Pris paa parfumerede russiske Cigaretter. Kong Georgs Farbroder, Hertugen af Connaught, er derimod en ivrig Ryger og meget kritisk i sit Valg af Tobak. Han ryger helst stærke Havannacigarer. Da et engelsk Blad en Gang sendte ham et Spørgsformular til Udfyldelse, besvarede Hertugen Spørgsmaalet, om han syntes om at ryge, med følgende aabenhjærte Bekendelse: „Ja, det gør jeg sandelig. Tre Ting vil jeg meget nødig miste: min Ære, mit Cigaretteui og min Tobakspung.“

Kejser Vilhelm er meget maadelig, hvad Tobak angaar, og ryger ikke nogen særskilt eller dyr Sort. Naar han ryger, er det altid Cigaretter til 25 Øre Stykket. En Fyrste, der derimod røg store Mængder Tobak, var den afdøde Prinsregent Luitpold af Bayern. Denne var ivrig Jæger og Friluftsmenneske, og røg Pibe paa sine Strejftog i Mark og Skov. Naar han ikke røg Pibe, røg han en stærk Cigar, i Reglen af et Mærke, som kostede 25 Øre Stykket. Til Trods for at denne Fyrste var en saa passioneret Ryger, naaede han dog en Alder af 99 Aar. Kejser Franz Joseph af Østrig har aldrig næret nogen Forkærlighed for Tobaksrygning, og nu hænder det sjældent, at han hengiver sig til denne Nydelse. Kong Alfons af Spanien derimod siger ikke nej til en god Cigar. Kejser Nikolaus af Rusland ryger ogsaa altid Cigaretter. Kong Victor Emanuel af Italien finder derimod større Behag i Cigarer og overlader Cigaretterne til sin skønne Gemalinde, Dronning Elena, der ligesom sin Far, Kong Nikita af Montenegro, daglig lader mindst et Dusin Cigaretter gaa op i Røg.

Ordet er frit.

Vi havde Besøg af en ung Mand. Han lignede en druknet Mus og lugtede af Spildevand og Valle.

— Skriv! raable han hæst og pegede paa Blyant og Papir, der laa udbredt foran paa Bordet.

Vi adlød mekanisk.

Ulykkestilfælde:

— Der skal sættes tre røde Streger under!

Vi satte de tre røde Streger.

— En ung haabefuld Mand, der kom kørende paa Cykle ned ad Bakken ved Mejeriet, tog sig ikke Vagt, da han vilde vige tilside for en Vogn,

men tumlede i Mørket ned i den brede, dybe Spildevandsledning, der med sine skarpe cementerede Kanter er anbragt aldeles uforvarsligt ud mod Vejen.

Den unge, haabefulde Mand er halvtvejs slaaet til Invalid, og har taget Skade paa Hjemmet! — taget Skade paa Hjørnen maa De gerne fremhæve.

Vi adlød mekanisk.

Den unge Mand tørrede forsigtigt Snavset bort fra sin blodige Pande og blottede en kæmpemæssig Bule paa venstre Side. Derpaa fortsatte han:

— Det er ikke første Gang, at der her sker en Ulykke: det er mig blevet fortalt, at en lille Pige, der forleden gik og legede med sine Dukker, pludselig forsvandt i Rendens og af Spildevandet blev ført helt ned til Maler Nielsens Rendestensbrædt, hvor en behjærtet Mand endelig fik hende halet op.

Skrækkeligt!

— I Gaar styrtede en Høstvogn ned. Vognen væltede selvfølgelig! Den ene Hest druknede og den anden maatte i 2 Timer tage Svømmetag, til det endelig lykkedes at faa opstillet en Kran, saa den kunde hejse op.

Frygteligt afbrød vi; og det har slet ikke staaet i „Socialen“.

— „Socialen“, raable han indigneret, oplæser ikke mere noget, der kan indeholde en Kritik af vore Gader og Veje: Bladets Referent der jo i Udvalget; men „Nyhols Ugeblad“ er vel en uafhængig, at det ikke vil i havareret ung Mand Plads. Oplevelser, der indeholder rigtig Advarsel til Vore, at komme for nær til vore vandsledning.

Og det lo vi, nte Svip.

Sønkastere.

Tre unge Mænd, der Fredag den 27. Kl. 10 Aften kom gaaende langs Havnegade i Allinge, begyndte pludselig uden Anledning at kaste Sten efter nogle forbigående Damer, hvoraf en ung Frue fra København blev haardt ramt. Den ene Dame, bosiddende i Allinge, gik henimod de adspirerende Bøllespirer, for at se, hvem det var, men efter en ny Salut tog de Flugten.

Kunde Oplysninger fremskaffes, hvorefter der kan ske en retslig Afklapsning, var det paa sin Plads. De unge Mænd var velklædte og tilsyneladende ikke paavirket af Spiritus.

Fra Uge til Uge.

Slakteriaffald.

Hvorledes fordeler Slakteriet sit Affald og kurante Varer mellem sine Udsalg her paa Øen? Udsalgene i Allinge faar Sendinger Onsdag og Lørdag, men man skal være hurtig i Vendingen for ikke at afvises med et; alt udsolgt.

Ny Toldassistent.

Istedetfor Toldassistent Nielsen, der forflyttedes til Rønne, er Assistent fra Toldrevisionskontoret i København, Søderberg, idag ankommet hertil.

Om Harejagten

anstiller et sjællandsk Blad følgende aktuelle Betragtning:

Vi har en sørgelig Meddelelse at gøre Husmødrene. Der bliver ingen Harer at faa i Aar, med mindre en eller anden entreprenant Spækhøker tager sig paa at samle dem op, der er døde af Grin. Sagen er den, at der kan ingen Patroner faas. De

Rullegardiner haves paa
Lager i forskel. Mønstre.

**Den allerbedste Kvalitet
er den billigste.**

Vi sælger indtil videre:
Dobbelsiglet ekstra Sagomel 25 Øre
Ekstra prima Kartoffelmel 30 Øre
Ekstra prima Rismel 25 Øre
Ægte Japan Ris 25 Øre
— 4 pCt. ved kontant Betaling.

Nordlandets Handelshus.

Forhør Dem om Prisen,

som jeg byder for Deres renskadede
strikkede uldne Klude, som tages
i Bytte for Varer.

Chr Olsen,
MESSENS ENE-UDSALG.

Ølsker Brugsforening.

Mandag den 6te September
Kl. 7 Eftm. afholdes ekstraordinær
Generalforsamling, for at søge
foretaget en Ændring af Lovenes
§ 6. Umiddelbart efter Vedtagelsen
afholdes en ny Generalforsamling
til endelig Vedtagelse af Lovæ-
ndringen.

Bestyrelsen.

Regnfrakker.

Til Herrer fra 11 Kr.
Til Damer fra 10 Kr.

Største Udvalg.

Nordlandets Handelshus.

Til Stegning og Bagning
anbefales vort ekstragode Plantefedt.

NB. Husk vor ekstragode **Margarine Nr. 48** til 67 Øre pr. 1/2 kg

Aldeles fortrinlig til Bordbrug.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Høje Priser

betales for Uld og strikkede Klude,
naar Varer tages i Bytte.

Nordlandets Handelshus.

Cement, Tagpap,

Tag- og Staldvinduer, Murgryder, Fyrdøre,
Riste og Renseluger anbefales til billigste Priser.

Allinge Kolonial- Produktforretning.

Allinge Ur- og Guldsmedeforretning

anbefaler

st- og Brudegaver, Smykker, Lommeure, Stueure, Briller m. m.

Alt i stort Udvalg til billige Priser.

Telefon Nr. 93. **A. M. Lindberg.** Graveri gratis.

Eng. Damp- & Kakkelovnskul

samt Koks anbefales.

NB. En Ladning tyske NØDDEKUL ventes først i September

Bestillinger modtages gerne

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Cloëtta's

„ALBA“

Crémant Chocolate
FINESTE DANSK FABRIKAT

7 Hager og Ruller fra 10 - 100 Øre

Alle Sorter Remsammlere

samt

Smørekander,

Pudselwist og Rømmefedt

samt bedste Sorter

Motor-, Maskin- og Cylinderolie

anbefales til billigste Priser fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Stor amerikansk Majs

— aldeles frisk dg extra rensat — sælges til Dagens billigste Pris.

Nordlandets Handelshus.

Toget afgaar

Søgnedage:

Sandvig—Rønne.

Fra Sandvig	7 ⁰⁰	10 ¹⁵	3 ¹⁰	7 ⁵⁵
Allinge	7 ⁰⁵	10 ²⁰	3 ¹⁵	8 ⁰⁰
Tein	7 ¹⁰	10 ²⁵	3 ²⁰	8 ⁰⁵
Rø	7 ¹⁵	10 ³⁰	3 ²⁵	8 ¹⁰
Klemensker	7 ²⁰	10 ³⁵	3 ³⁰	8 ¹⁵
Nyker	8 ¹⁰	11 ³¹	4 ²⁵	9 ⁰⁵
Til Rønne	8 ²⁰	11 ⁴¹	4 ³⁵	9 ¹⁵

Rønne—Sandvig

Fra Rønne	7 ¹⁵	10 ³⁰	3 ³⁰	8 ¹⁵
Nyker	7 ²⁰	10 ³⁵	3 ³⁵	8 ²⁰
Klemensker	7 ²⁵	10 ⁴⁰	3 ⁴⁰	8 ²⁵
Rø	7 ³⁰	10 ⁴⁵	3 ⁴⁵	8 ³⁰
Tein	8 ⁰⁰	11 ¹⁵	4 ¹⁵	9 ⁰⁰
Allinge	8 ⁰⁵	11 ²⁰	4 ²⁰	9 ⁰⁵
Til Sandvig	8 ¹⁵	11 ³⁰	4 ³⁰	9 ¹⁵

Søn- og Helligdage.

Sandvig—Rønne.

Fra Sandvig	7 ⁰⁰	10 ¹⁵	1 ¹⁰	6 ⁰⁰	7 ⁵⁵
Allinge	7 ⁰⁵	10 ²⁰	1 ¹⁵	6 ⁰⁵	8 ⁰⁰
Tein	7 ¹⁰	10 ²⁵	1 ²⁰	6 ¹⁰	8 ⁰⁵
Rø	7 ¹⁵	10 ³⁰	1 ²⁵	6 ¹⁵	8 ¹⁰
Klemensker	7 ²⁰	10 ³⁵	1 ³⁰	6 ²⁰	8 ¹⁵
Nyker	8 ⁰⁵	11 ³⁰	2 ⁰⁰	7 ⁰⁵	9 ⁰⁰
Til Rønne	8 ¹⁵	11 ⁴⁰	2 ¹⁰	7 ¹⁵	9 ¹⁰

Rønne—Sandvig.

Fra Rønne	7 ¹⁵	10 ³⁰	1 ³⁰	4 ⁰⁰	8 ¹⁵
Nyker	7 ²⁰	10 ³⁵	1 ³⁵	4 ⁰⁵	8 ²⁰
Klemensker	7 ²⁵	10 ⁴⁰	1 ⁴⁰	4 ¹⁰	8 ²⁵
Rø	7 ³⁰	10 ⁴⁵	1 ⁴⁵	4 ¹⁵	8 ³⁰
Tein	8 ⁰⁰	11 ¹⁵	2 ¹⁵	5 ¹⁵	9 ⁰⁰
Allinge	8 ⁰⁵	11 ²⁰	2 ²⁰	5 ²⁰	9 ⁰⁵
Sandvig	8 ¹⁵	11 ³⁰	2 ³⁰	5 ³⁰	9 ¹⁵

Spøg og Alvor.

—o—

Skomager Jensen er stærkt beruset
falden i en dyb Landevejsgrøft, og netop
ifærd med at kravle op, da Præstefruen
kommer forbi og udbrøder:

„Men hvad i den vide Verden er dog
dette her“.

„Kæreste Fru Pastorinde“, laller Jensen,
det er baresten en fattig Skomager, der
er ved at arbejde sig op.“

Rødt i rødt.

Gamle Ola stod og malede sit Udhus
rødt, da han fik Besøg af sin Nabo. De
to Hædersmænd blev snart enige om, at
en Kaffeaar kunde gøre godt, og saa
forsvandt de ind i Stuen.

Men bedst som de sad derinde og nød
den varme Kaffe, kom Maren Malkepige
styrrende ind og fortalte hæsbæsende, at
den røde Ko var kommen galt afsted paa
en eller anden Maade, for Blodet stod
den om Mulen.

Og virkelig! Mulen var aldeles blodrød.
Men heldigvis opdagedes det snart, at
det ikke var Blod, men Husbondens røde
Maling, som Koen havde dypet Mulen i.
Hele 2 Liter Fernis og en Kilo Rødfarve
havde Dyret snakket i sig.

Men Koen fik ikke varigt Møn af det.
Ondt i Maven fik den vel, men ellers
efterlod den røde Farve ikke andre Spor
end at Mælken lang Tid efter vedblev at
smage af Fernis. Og Koen's Godning
blev anvendt i en Have, hvor der siden
ikke voksede andet end Valmue og røde
Roser.

Ja, saadan fortæller ialtfald gamle Ola
selv — uden at rødme.

Hvem betaler Annoncerne?

Er det den averterende?

Nej!

Thi ved Annoncerne skaffer han
sig større Omsætning, og det
giver ham forøget Gevinst.

Er det da Publikum?

Nej!

Thi Publikum faar ved at studere
Annoncerne Besked paa, hvor
der købes bedst og billigst.

Hverken Publikum eller den aver-
terende,

møn

den Næringsdrivende, som ikke
avterer sine Varer!

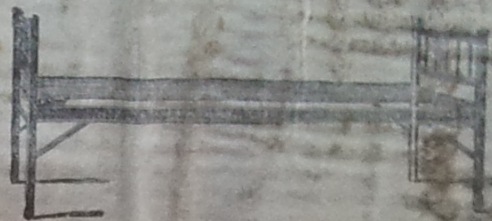
thi hans Omsætning gaar tilhage til
Fordel for den Konkurrent, som
avterer!

„Nordbornholms Ugeblad“ er det
billigste Blad at avertere i, og har
den største Læsekreds paa Nordlandet
— enhver driftig Forretningsmand
bør derfor i egen Interesse avertere
i Nordbornholms Ugeblad.

SENGE-UDSTYR.

Største Lager af prima Dynetojer med Garanti
Damprensede Fjer og Dun.

Fuldstændigt Senge-Udstyr leveres med kort Varsel
Prima Twistlærred, Hor- og Blaarlærred til Lagener.

Feltsenge og Madrasser til Fabrikpriser.

Stor Rabat ved kontant Betaling

Altid de billigste Priser.

Nordlandets Handelshus.

Leverandør til Værelotteriet

Vor bekendte fine Kaffe

samt The, Chokolade og Cacao

anbefales det ærede Publikum.

NB. Chokolade og Cacao til gamle Priser

Kaffe, altid friskbrændt og nymalet.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10—12 og 2—

Modtager Indskud paa alm. Sparekassevill. til en Re.
af 4 pCt. p. a., paa Folio til 2 m. a.

De vil altid finde noget der passer Dem

Spise-, Vand-

og Kaffe- og Kaffestel

Stort Udvalg i Kopper til billige Priser.

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Fineste amerik. Kage-Flormel „Pittsbury Best“

i 10 Pd.s Poser sælges, saa længe Lageret rækker a 220 Øre
pr. Pose Netto.

Ekstra Kvalitet BAGERI-FLORMEL sælges til 18 - 20
Øre pr. Pd. i

Nordlandets Handelshus.

Absolut bedste Kolonialvarer

til billigste Dagspriser anbefales.

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Bestil Deres Tryksager i Allinge Bogtrykkeri. - Telefon 74.

Husk vort veldassorterede

Trælast-Lager!

Forlang Tilbud, og vi er til Tjeneste.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.